

6.8.2012

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Hallintopalvelujen vastuuyksikkö

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 12/41/2007

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallinnon joutuisuuden ja kansalaisten oikeusturvan kannalta on tärkeää, että turvataan asioiden viivytyksetön käsittely eli päätavoitteiltaan kyse on kannatettavasta esityksestä.

Aluehallintoviraston näkökulmasta se lisäksi saattaisi vähentää aluehallintovirastoon saapuvia kanteluita, kuten esityksessä on todettu. Luonnoksen yksityiskohtien osalta alla vastuualueeltamme kuitenkin seuraavanlaiset kommentit.

Luonnoksen perusteella on todettavissa, että käsittelyaika-arvion osalta ehdotettu menettely vastaa joiltakin osin palvelujen tarjoamisesta annetun lain menettelysäännöksiä. Siltä osin esitys tuntuu Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen näkökulmasta osittain jopa tarpeettomalta. Mutta ottaen huomioon kuitenkin sen, että esitys koskee paljon laajempaa määrää asioita kuin mitä edellä mainitun lain säännökset, on se tarpeen.

Luonnoksessa ei ole määritelty tarkemmin, mitä kaikkia asioita esitys koskee. On ainoastaan todettu käsittelyajan määrittelyä koskevassa kohdassa kolmekohtainen luettelo, jonka perusteella kunkin viranomaisen pitäisi tulkita, mitä asioita säännökset koskevat. Luonnoksessa ei ole selkeästi suljettu sen ulkopuolellekaan juurikaan asioita, kuten esimerkiksi hallintokanteluasiat kuitenkin on. Jotta tulkintaepäselvyyksiä ei synny, pitää jo lakitekstissä tai alemmalla sääntelyllä todeta selkeästi, mitä asioita kyseessä olevat säännökset koskevat.

Edellä mainitun kolmekohtaisen luettelon ensimmäinen kohta jättää myös tulkinnanvaraa sille, kenellä on asianosaisasema, vaikkakin se noudattaa aiemman lainsäädäntömme terminologiaa. Esimerkiksi viivästysvalitusasian osalta viivästysvalitusviranomaisen kanta asianosaisuuteen ei sido asiaa käsittelevää viranomaista, joten raukeaako mahdollinen määräys uhkasakkoineen, jos asianosaisuutta ei myöhemmin todeta olevan? Ratkaiseeko sen käsittelevä viranomainen vai varsinaisesta päätöksestä tehdyn valituksen käsittelevä viranomainen?

Käsittelyaikojen osalta asiassa on huomioitava se, että käsittelyaikojen seurantaan pitää olla asianmukaiset välineet eli toimivat rekisterit ja/tai asianhallintajärjestelmät. Toki käsittelyaikoja on jo nytkin luonnollisesti seurattu ja ne on vaadittu tulosraportointiakin varten, mutta hyvin useissa vastuualueemme asioissa seuranta on täytynyt tehdä manuaalisesti. Käsittelyaikojen määrittely ja esille laittaminen esimerkiksi viraston internet –sivuille ei ole ongelma; se on jo palvelujen

tarjoamisesta annetun lain nojalla tehty useissa vastuualueemme asioissa. Erittäin merkittävänä pidämme sen sijaan sitä, että yksilöidyn käsittelyajan arvioimisen osalta on lainsäädännössä oltava selkeä maininta siitä, että viranomainen voi antaa arvion ainoastaan oman toimintansa osalta eli on huomioitava se, että käsittelyaikaan voi vaikuttaa asianosaisen toiminta merkittävästi. Vaikka asianosainen voi tehdä viivästysvalituksen ainoastaan, mikäli käsittelyaika-arvio ei ole ylitetty hänestä johtuvasta syystä, niin käsittelyajan laskeminen pitäisi kuitenkin alkaa vasta siitä, kun viranomainen on saanut kaiken tarvittavan selvityksen asianosaiselta itseltään (vrt. laki palvelujen tarjoamisesta). Tämän lisäksi käsittelyaikaan saattaa vaikuttaa merkittävästikin asian käsittelyä varten tarvittavien muiden viranomaisten lausuntojen viipyminen, johon esityksessä ei ole muuta ratkaisua kuin se, että mahdollisen viivästysvalituksen johdosta valitusviranomainen voi asettaa määräajan ja uhkasakon myös tällaiselle, lausunnon antavalle viranomaiselle.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen lupa-asioiden osalta viivästysvalitusmahdollisuus ei tunnu kovin merkittävältä, koska käsittelyaikamme ovat tälläkin hetkellä jo niin lyhyet. Kuten edellä on mainittu, esitys koskee kuitenkin niin monialaisesti hallinnollisia asioita, että tällainen uusi oikeussuojakeino lienee tarpeen.

Kaiken kaikkiaan on ensiarvoisen tärkeää, kuten esityksessäkin on mainittu, turvata hallinnossa riittävät resurssit, jotta kohtuulliset käsittelyajat saavutetaan, mutta toisaalta myös, jotta tästä uudesta lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet kyetään täyttämään.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
–vastuualueen johtajan sijainen,
lakimies

Sinikka Siniluoto-Heikkinen

Lakimies

Matti Pihlajamaa